

EK-deelnemer wil het liefst **hooimelk leveren**

De voorbereidingen zijn in volle gang. Als alles goed gaat, neemt de familie Van der Kolk in april opnieuw deel aan het EK. 'Keuringen maken het boeren mooi', zegt Gerrit van der Kolk, die jaarlijks 35 tot 40 dieren verkoopt en onbeperkt hooi voert. 'Als ik een afnemer zou hebben voor de melk, stap ik meteen over op een rantsoen met volledig hooi.'

TEKST INGE VAN DRIE

eigenaren	Gerrit en Gerina van der Kolk en hun kinderen Ruben, Renske en Julian
aantal melk- en kalfkoeien	95
aantal stuks jongvee	95
grond	30 ha eigendom, 10 ha pacht
rollend jaargemiddelde	5.03 10.228 4,21 3,53
aantal koeien met meer dan 50.000 kg melk	25
omzet en aanwas	7,0 cent per kg melk

BEDRIJFSPROFIEL

▲
Foto links: de twee EK-deelnemers krijgen nu al een volledig hooirantsoen

Foto rechts: Van der Kolk houdt alle vaarskalveren aan en fokt zelf de helft daarvan op; de andere helft gaat naar een jongveeopfokker

Alle seinen staan op groen. De EK-kandidates Bossink Gerda 64 (v. Curtis) en Noord Easter Red Lawn 7 (v. Jotan) overleefden ook de tweede ronde van de voorselectie. Dat betekent dat deelname aan het Europees kampioenschap voor Bossink Holsteins weer een stapje dichterbij is. Als het duo derdekalfsdieren vormbehoud toont, reizen ze in april af naar Libramont.

Binnenkort gaat het tweetal in quarantaine in een aparte loods op het eigen erf. Drie keer per dag – om zeven uur 's ochtends, drie uur 's middags en elf uur 's avonds – worden ze gemolken. En elke zaterdag wordt er gewassen en getraind. 'Het is hard werken,' zegt Gerrit van der Kolk (44), 'maar het is wel mooi werk. En we doen het samen.' Ook zijn vrouw Gerina (40) en de kinderen Renske (15), Julian (13) en Ruben (6) werken actief mee aan de voorbereiding, terwijl ook buurjongen Jan Bart Veneman elk vrij uurtje op het bedrijf te vinden is.

Drie jaar geleden waren de melkveehouders uit Wierden er op het EK in Colmar ook al bij. Een ingelijste foto waarop Gerrit Pleasuredochter Bossink Jacoba 19

voorbrenghet, heeft een prominente plek in het kantoor-tje boven de stal. 'Dat smaakte naar meer', vertelt Van der Kolk. 'We vinden het prachtig om dat, zoals het nu lijkt, weer mee te gaan maken. Keuringen maken het boeren mooi. We kijken er met z'n allen naar uit.'

Alle vaarskalveren aanhouden

Toevalstreffers zijn de twee voor het EK geselecteerde koeien beslist niet. Er gaan meer fraaie koeien schuil achter de 95-koppige veestapel in Wierden. Zo werden de afgelopen jaren de nodige titels binnengehaald, op regionale, provinciale en nationale keuringen. De gemiddelde exterieurscore van de melkkoeien ligt op 86,6 punten. 'En met onze roodbontvaarzen stonden we met een gemiddelde van 85,8 punten afgelopen najaar zelfs op de vijfde plaats van Nederland', vertelt Gerrit van der Kolk trots.

Een groot aantal van die vaarzen heeft het bedrijf alweer verlaten. Van de 27 roodbontvaarzen die bijdroegen aan die score, zijn er twaalf verkocht. Regelmatig posten Gerrit en Gerina op hun Facebook-pagina een bericht. 'Te koop: verse vaarzen, met beste

▲
De drie keer
gekalfde
Curtisdochter
Bossink Gerda 64
is een van de
voor het EK
genomineerde
koeien

productie en exterieur, rood en zwart.’ En met succes: jaarlijks verkopen ze zo’n 35 tot 40 stuks. ‘We houden alle vaarskalveren aan en hebben ook doorlopend zo’n tien tot twaalf stiertjes te koop’, legt Van der Kolk uit. ‘Wij bleven honderd procent melkveestieren gebruiken toen iedereen witblauwstieren ging inzetten. Onze handel wordt daardoor eerder meer dan minder.’ De verkoop van vaarzen legt de Twentse veehouders geen windeieren. De post omzet en aanwas ligt op 7,0 cent per kg melk. ‘En dan zijn de kosten voor de opfokker er al af’, voegt Van der Kolk eraan toe. Zelf heeft hij geen plek om al het jongvee te stallen. De helft van het jongvee blijft op het eigen bedrijf. De andere helft, zo’n 45 tot 50 dieren, gaat op een leeftijd van drie maanden naar een ex-melkveehouder, die het jongvee voor Van der Kolk opfokt. Zo’n twee tot drie weken voor het kalven komen ze weer terug. Van der Kolk streeft ernaar de vaarzen op een leeftijd van twee jaar te laten afkalven. ‘Vast niet later’, verzekert hij. ‘Vaarzen die te oud afkalven, vallen altijd tegen. Ze groeien niet door, vervetten eerder en produceren minder melk.’

Compacte vaarzen

Zo veel vaarzen verkopen lukt alleen als het percentage gedwongen vervanging laag is. Dat lukt de laatste jaren goed, geeft Van der Kolk aan. ‘Het schommelt al zo’n drie jaar rond de 11 à 12 procent.’ Aan de verzorging mankeert het dan ook niet. ‘We zitten erbovenop’, omschrijft Van der Kolk het zelf. Zo gaan de veehouders drie keer per dag langs de met stro gevulde diepstrooiselboxen om ze schoon te houden. De onderbouw van de stal is weliswaar op leeftijd, maar er ligt inmiddels een

geïsoleerd dak op de stal en de boxen, de roosters en het voerhek zijn vervangen. ‘Alleen de afstand tussen de boxen en het voerhek is niet aangepast. Maar ik denk niet dat de productie door dat aan te passen ineens 1000 kilo zou stijgen’, geeft Van der Kolk aan. Fokkerij speelt volgens Van der Kolk ook een belangrijke rol bij de lage vervanging. ‘Ik denk zelfs de belangrijkste. We streven naar koeien met balans, breedte en ruimte in de voorhand. Dat is de basis voor gezonde koeien.’ Van der Kolk, een veelgevraagd jurylid, wijst naar stalfavoriet Bossink Miranda 113. De vierdekalfs Incasdochter kreeg 91 punten. ‘Die koe is zo mooi in balans. Breed van onderen, scherp van boven, met melktype en een mooie wigvorm; zo zie ik ze graag.’ Als vaars was de Incasdochter juist iets rond, herinnert Van der Kolk zich. Wat hem betreft is dat een pluspunt. ‘Van mij mogen vaarzen best iets compacter zijn en te groot hoeft ook niet. Een meter vijftig is groot genoeg. Ze groeien vanzelf uit. Maar vaarzen beoordelen is lastig. Ik merk op keuringen dat iedereen kan zien wat een goede oude koe is, maar bij vaarzen lopen de meningen meer uiteen.’ Van der Kolk gebruikt het liefst wat oudere stieren en gebruikt het aAa-systeem om paringen te maken. ‘Ik wil graag eerst dochters zien. Dan weet ik ongeveer hoe een stier fokt. Presentaties van dochtergroepen sla ik niet graag over.’ Tot de veelgebruikte stieren horen: Curtis, Pleasure, Jotan, Leonidas, Red Impuls en Malki. Ook over de nakomelingen van de Zwitserse stieren Incas en Blitz is hij te spreken. Voor het merendeel zet Van der Kolk dus roodbontstieren in. ‘Stiekem houd ik toch iets meer van roodbont’, zegt Van der Kolk met een knipoog. ‘Bovendien is het voor de handel gunstiger. Als ik roodbont-

vaarzen op Facebook zet, ben ik ze zo kwijt. Bij zwart-bont is het aanbod veel groter', aldus Van der Kolk.

Herkauwen en glimmen

Van der Kolk hoort niet tot de categorie veehouders die koste wat het kost wil groeien in aantallen koeien. Ook minder jongvee aanhouden om zo meer koeien te kunnen melken past niet in zijn straatje. 'Ik ben tevreden met 95 koeien. Los van het feit dat er niet meer koeien in de stal passen, kan ik er ook qua werk niet veel meer hebben dan nu', bekent de veehouder. 'Ik wil het ook niet anders. Ik zet graag de puntjes op de i. Als ik in de stal loop, moeten de koeien goed herkauwen en glimmen.' Dat betekent ook dat de melkkoeien niet meer naar buiten gaan. Alleen de droge koeien en pinken krijgen weidegang. 'Toen we in 2009 de robots hebben aangeschaft, hebben we eerst vijf jaar geweid. Maar binnen in de stal heb ik meer controle. Bovendien kan ik het rantsoen constanter houden. Mijn ervaring is dat het beenwerk van de koeien daardoor minstens zo goed is als wanneer ze naar buiten zouden gaan', stelt Van der Kolk, die nog een ander voordeel ziet van het robotmelken. 'Om half negen 's ochtends is het voeren klaar en ben ik langs de boxen geweest. Dan kan ik gemakkelijk een dagje naar een keuring.'

Om de koeien gezond te houden zweert de Twentse veehouder bij het voeren van hooi in het rantsoen. De melkkoeien krijgen onbeperkt hooi tot hun beschikking naast hun gemengde rantsoen van 60 procent gras, 40 procent mais aangevuld met bierbostel, maisvlokken en een kilo soja. De verse koeien krijgen daarnaast maximaal acht kilo brok. Het resulteert in een rollend jaargemiddelde van 10.228 kg melk met 4,21% vet en 3,53% eiwit.

'Hooi zorgt voor rust in de pens en voor kleur op de koeien', meent Van der Kolk, die van zijn 40 hectare grond 7 hectare reserveert om eerstesnedehooi te winnen. 'Er komt bijna geen mest op dat land, alleen 20 kuub drijfmest per hectare.'

Van der Kolk werd fan van hooi voeren in Zwitserland, waar hij al twaalf jaar lang met de studiegroep Holstein Wierden de Swiss Expo bezoekt. 'Die Zwitserse koeien zijn altijd goed in conditie. Ze zijn nooit te dik, ze worden iets "cleaner", iets droger van vel van dat hooi voeren.'

Hooimelk leveren

Diep in zijn hart zou Van der Kolk het liefst op een rantsoen met volledig hooi overstappen. 'In Zwitserland zijn er veel boeren die op die manier werken. De koeien krijgen dan geen mais meer of andere ingekuilde producten. De kaas die van die melk wordt gemaakt, heeft een andere structuur. De melk levert zo 15 cent extra per liter op', weet Van der Kolk. Maar er hangt ook een ander kostenplaatje aan, realiseert hij zich. 'Dan heb je een hooidrooginstallatie nodig. Het drogen van het hooi kost toch al snel 7 tot 8 cent per kg melk. Maar als ik een afnemer heb, zou ik het meteen gaan doen. Ik wil graag hooimelk leveren.'

Van der Kolk ziet vooral voordelen op gezondheidsvlak.

'Met hooi voeren houdt je het celgetal laag, blijft de vruchtbaarheid goed en je kunt ook goed blijven melken, zonder dat je veel krachtvoer bij hoeft te voeren.'

Twee koeien krijgen op dit moment al een volledig hooirantsoen, de EK-kandidates Gerda 64 en Red Lawn 7.

'De een geeft 52 kilogram melk, de ander 45 kilogram. Ze ogen daarnaast mooi vol en herkauwen goed.'

Met een hooirantsoen denkt Van der Kolk – de liefhebber in hem komt weer boven – ook dat hij zijn koeien in een betere showconditie kan krijgen. 'Door het voeren van hooi kun je de ribben beter zien, de hakken worden iets mooier en boven de kroonrand worden de benen net iets "cleaner"', legt hij uit. Voor landelijke keuringen zijn de Bossinkkoeien eigenlijk net te royaal in conditie, vindt hij. 'We hebben nu acht keer in de finale gestaan op een grote keuring. Eén keer hebben we een reservetitel gehaald. Ik denk dat dat meer met de conditie te maken heeft dan met de kwaliteit van onze koeien.' |

De koeien liggen in diepstrooiselboxen gevuld met stro

